

„Méterekkel a harcolók fölé magasodott...”

Pacsay Fidél kapucinus atya Avianói Márkról

Újabb boldog, akihez nekünk is sok közünk van, akiről ugyan nem mondhatjuk, hogy mi magyarok adtuk volna őt az egyháznak, mégis büszkéek lehetünk rá. Büszkéek, mert ő, mint a hit védelmezője, Európa megmentője a mi hitünket is védelmezte, a mi hazánk megmentéséért is fáradozott. „Csodálatos, amit értünk tett” — mondja róla Pacsay Fidél atya, budai kapucinus házfőnök, plébános. Fidél atyával Avianói Márkról beszélgettünk, aki Európának a töröktől való megszabadulásáért fáradozva tizenhárom alkalommal járta meg — kapucinus szerzeteshez illően gyalog — az Itália és Magyarország közötti utat. Marco d'Avianót halála után több mint háromszáz évvel, 2003. április 27-én, Rómában a boldogok sorába emeli a Szentatya.

— Sokat tett a mi megmentésünkért, sokat a török kiűzéséért — mondja Fidél atya —, de általában is igaz, hogy védte az igazságtalanság, méltánytalanság áldozatait. Ha kellett, a magyarokat az osztrákokkal szemben, de tudunk olyan esetéről is, hogy zsidókat mentett meg felbőszült olaszok bosszújától. A páduai zsidókat meg akarták lincselni, amikor az a hír járta, hogy budai hittestvéreik összejárásának a törökkel. Márk atya fellépése megmentette a páduai zsinagógát és zsidónegyedet az erőszaktól. Azóta minden szeptember 2-án „Budai Purim”-ot ünnepelnek a páduai zsidók.

A másik példa, hogy Belgrád visszafoglalásakor, 1688-ban nyolcszáz török hadifogoly esett. A keresztények közül egyesek le akarták mászolni őket, mondván, hogy nem tudnak mit kezdeni velük. Azok Márk atyához fordultak segítségért, ő pedig elérte, hogy megkíméljék az életüket, sőt azt is, hogy hazarendjék őket.

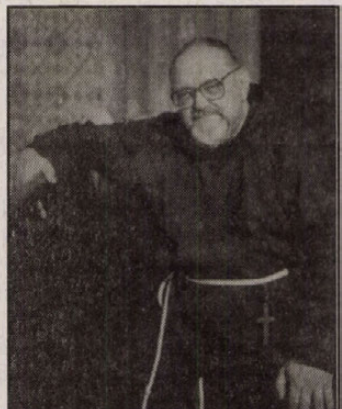
Szeptember másodikán, 1686-ban, győzelmeskedtek a Budát a törökkel szemben ostromló császári hadak...

— Az ostrom idején egy ágyúlövedék felrobbantotta a törökök puskaoros tornyát, a dzsámivá alakított Mátyás-templom is megrongálódott. Leomlott az a fala is, amellyel korábban a törökök egy Mária-szobrot takartak el. A robbanáskor a Mária-szobor, amelyről már senki sem tudott, előtűnt a fal mögül, a dervisek pedig kiáltozva futottak ki a templomból: „Mirjam a keresztényekkel van!” Az ekkor, Márk atya ösztönzésére indított utolsó rohammal végül sikerült Budát száznegyvenöt év után visszafoglalni. Márk atya egy lándzsára tűzött Szent József-képpel hágtott fel a bástyákra, s még aznap háládó körmenetet tartott a Nagyboldog-

dítása után történt, hogy megjelent Velencében három kereskedő, akik a török sereggel részt vettek Bécs 1683-as ostromában. Tudakolták, hogy valóban ott él-e az a pap, akinek olyan félelmetes híre volt a törökök táborában. Avianói Márk valóban Velencében tartózkodott, találkozhatott is ezekkel a volt katonákkal, akik szerint az a bizonyos pap méterekkel a harcolók fölé magasodott, amint a csataterén járva, egy keresztet magasra tartva buzdította a keresztény sereget. Ahol ő megjelent, a pogányok azonnal hanyatt-homlok menekültek, mert égi jelenségnek tartották.

Milyen szerepe volt Márk atyának Lipót császár mellett?

— Lipót jóindulatú, vallásos ember volt. Második gye-
rekként nem uralkodónak

Fidél atya: Avianói Márkot égi jelenségnek tartották

nevelték, hanem egyházi pályára szánták. Minthogy azonban a bátyja meghalt, ő lett az uralkodó. Attól kezdve, hogy Márkot megismerte, teljesen rá támaszkodott. Az egyszerű családból származott szerzetes nem tanult sem politikát, sem stratégiát, viszont hihetetlen gyakorlati érzékkel rendelkezett. Tudta: nem elég csak imádkozni, tenni is kell. Bizonyos helyzetekben az asztalra kell csapni. Ha például rájött, hogy a pápától a török elleni

Európa és Magyarország megmentőjeként tiszteljük, holott eredetileg arra kapott megbízást a pápától, hogy prédikáljon...

— 1683-tól, amikor a török Bécsét ostromolta, egészen Belgrád visszafoglalásáig Boldog XI. Ince pápa személyes követeként működött, hogy „Szent Ligába” tömörítse a keresztény erőket. A karlócai béke megkötéséig tizenhárom alkalommal tette meg ennek érdekében gyalog az Itália és Magyarország közötti utat. Mégis azt írja egyik levelében: „Jobban irtózom a politikától, mint a haláltól.” Amikor csak tehetett, kolostorban élt. Egyszer egy ünnepélyes vacsora után meglesték, amikor elvo-

Széchenyi György primás, esztergomi érsek (a primási szék akkor a török hódítás miatt Nagyszombatban volt) Avianói Márk érdemeiért rendelte el, hogy a kapucinusoknak legyen Budán kolostoruk. A középkorban már állt a Vízivárosban egy Szent Anna tiszteletére szentelt kápolna, amelynek a helyére 1555-ben Tojgun pasa dzsámit építtetett. Ennek, és a mellette lévő török iskolának és rituális fürdőnek a falait felhasználták később a kapucinus templom és kolostor építésein. Az 1687-es érseki adomány révén működik — plébániával együtt — az Alsó-Vízivárosban a kapucinus rendház.

nult imádkozni. Látták, hogy nagy fényesség veszi körül, amint térdel a cellájában. Valószínűleg annyira vágyódott az imádságra, hogy amikor végre lehetővé vált a számára, akkor azonnal és teljesen bekapcsolódott az isteni erőterbe.

Márk atya a bánat felindításával kezdte az imádságot, prédikációiban is ezt hangsúlyozta. Csak élő lelkek fogadják be az Isten ígét — ismételte. Imádság, vagy a szent tanítás meghallgatása előtt fel kell támasztanunk a lelkünket! A latinon és olaszon kívül más nyelven nem beszélt, a nép mégis értette a prédikációját. Ezek és ezek zokogva hallgatták őt. Müncheni jezsuiták jegyezték fel, hogy egyszer harmincezeren áldoztak a miséjén. Ugyancsak Münchenből, az ottani kapucinus rendházából való az a lajstrom, amely szerint százötven mankót, negyven botot, számos sérvkötőt és más efféle hagyományok ott az emberek egyetlen prédikációja után.

A magyarokat sértette egy kicsit, hogy Avianói Márk javaslatára vitette Bécsbe Lipót császár a máriapócsi kegyképet. Máriapócs, a görög katolikus templom ikonostázionján 1696-ban könyezett a Mária-kép, azoknak a csatáknak az idején, amikor Buda visszafoglalását követően Belgrád felé verték a törököket. Az eset hírére nagy tömegek kezdtek zarándokolni Máriapócsra. A képet a császár Bécsbe, a Stephansdomba vitette, Márk atya pedig körmenet élén vitte körbe a városban, a keresztény had sikeréért könyörögve. Az eredeti máriapócsi kegykép a mai napig Bécsben van, de nem könyezett többé. Máriapócsban viszont pótolták a képet az eredeti másolatával, s az újjólag könyezett 1715-ben, majd 1905-ben.

Gyógyított is?

— 1674-ben Páduában prédikált egy apáca kolostorban, majd megáldott egy hosszú idő óta beteg nővért, aki azonnal meggyógyult. Ez az eset alapozta meg a hírnevét, később több alkalommal úgy kellett kimenekíteni az imája által gyógyulást várók közül. Mint prédikátor, akinek a környezetében csodálatos gyógyulások történtek, bejárta Európa nagy részét, így lett ismert Bécsben is. Amikor egy diplomáciai, illetve a török elleni harcot segítő küldetését elvégezte, azonnal visszatért a szerzetes-prédikátori hivatásához. Minden nagyböjt negyven napját végigpré-

dikálta, s rendszerint a diplomáciai küldetésbe indult a feltámadási körmenet után.

Mikor kezdeményezték Márk atya boldoggá avatását?

— 1702-ben, három évvel a halála után Lipót császár indította az eljárást, ám utódai nem követték ebben. Több mint száz évvel később, az 1830 körül folytatódó pert az európai forradalmak szakították meg. Ismét száz év telt el, amikor az 1930-as években, Bécsben, a kapucinus templom előtt szobrot állítottak neki, ekkoriban újra lendületet kapott boldoggá avatás ügye, csak hogy hamarosan kitört a II. világháború. A halálának háromszázadik évfordulója kapcsán (1999) aztán ismét megerősödött a tiszteletének hivatalos elismerését szorgalmazó kezdeményezés, és most már bizonyára eléri a „boldog” végkifejletet.

Az oldalt összeállította: Szikora József

Avianói Márk, Európa lelki orvosa

Avianói Márk (Marco d'Aviano) rendtársaihoz hasonlóan mindenekelőtt igehirdető volt. Egyszerű beszédével mindenki szívéhez eljuttatta az Evangélium üzenetét. Nemcsak szavai, de buzgó imádságos élete és szigorú kapucinus szellemisége is vonzotta a hívők tömegét, különösen is adventi és nagyböjti lelkigyakorlatos beszédei alkalmával.

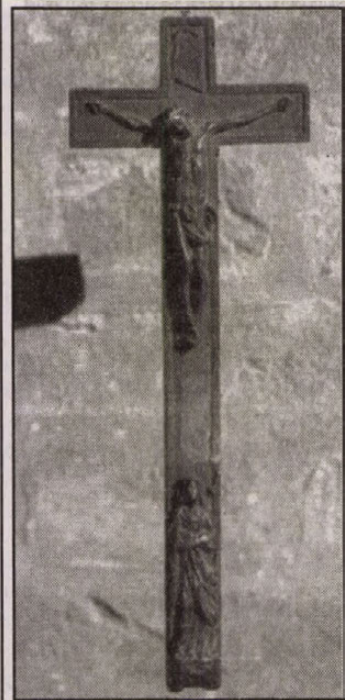
Attól kezdve, hogy 1676-ban Padovában áldása nyomán csodás módon meg-

Szerzetes előjárói és később a Szentszék utasítására több missziós utat tett a mai Ausztria, Németország, Hollandia, Belgium, Szlovénia, Csehország és Svájc területén. A mélyen vallásos I. Lipót német-római császár és magyar király is meg kívánt ismerkedni vele, s első találkozásuk alkalmával azonnal bizalmába fogadta őt.

Boldog XI. Ince pápa, aki nemcsak pénzzel, és esetenként csapatokkal és más módon is támogatta a török ellen

A kereszt, amellyel a harctéren járt, s a saru, amelyben Magyarországra gyalogolt

gyógyult egy apáca, egyre többen akarták őt látni és hallgatni, s persze áldásában részesülni. Rájött, hogy a csoda és a gyógyulás iránti vágy kitűnő alkalmat ad arra, hogy elsősorban az emberek lelki javát szolgálja. Mielőtt áldást osztott volna, hosszú prédikációt tartott, Isten ígéje és az egyház tanítása által készített fel hallgatóit. Buzdította őket, hogy őszintén bánják meg bűneiket, majd indítsák fel a tökéletes bánatot, s amint lehetőségük van, járuljanak gyónáshoz is.

A bűnbánatnak gyógyító hatása van a vétek által sebzett lélekre, s már az is csodának nevezhető, hogy Márk atya beszédét hallgatva számos olyan ember megtért, aki korábban elhanyagolta hitét. Az áldás, amit a feszülettel a kezében osztott, a pápától kapott kiváltság révén teljes búcsú elnyerésével járt. Nemcsak a lelkek gyógyulását segítette elő, de rengeteg korabeli tanúbizonyság emlékezik meg azokról a csodálatos testi gyógyulásokról is, amelyek áldását kísérték. Boldog XI. Ince pápa „az évszázad csodatévőjének” nevezte őt.

harcolókat, látva, hogy mekkora hatással van Márk atya a császárra, megbízta őt, hogy segítse elő a török elleni keresztény koalíció, a „Szent Liga” létrejöttét. Tevékenységének első gyümölcse 1683-ban a török ostromolta Bécs felmentése lett. Ezután meggyőzte I. Lipót, hogy eljött a pillanat Magyarország felszabadítására.

Avianói Márk a későbbiek során jelen volt többek között Párkány, Visegrád, Vác, Esztergom, Érsekújvár és Pest felszabadításánál. Szívégye volt Buda visszavívása, ami 1686. szeptember 2-án sikerült. Amikor 1697-ben a török ellentámadása miatt ismét veszélybe került Magyarország, nagy engesztelő zarándoklatot rendezett Bécsben, a pócsi kegyképpel. Nem sokkal ezután érkezett a fényes zentai győzelem híre, mely végleg kiszabadította Magyarországot az Oszmán Birodalom érdekszférájából.

Avianói Márk atyát Bécsben érte a halál, 1699. augusztus 13-án. Ágyánál ott térdelt könnyek között a császár is. Ravatalához szinte az egész város elzarándokolt. Testét a bécsi kapucinus templomban, egy külön kápolnában helyezték nyugalomra, nem messze a Habsburg uralkodók sírjaitól.

Avianói Márk lelkiségének egyik legfontosabb üzenete a bűnbánat és az Isten irgalmába helyezett feltétlen bizalom. Nem véletlen, hogy a Szentatya éppen az Isteni Irgalmasság vasárnapján avatja őt boldoggá. Példája egyben arra is biztatást jelent, hogy Európa keresztény identitásának megőrzésén fáradozzunk. Márk atya ezt a küldetést szolgálta.

Érszegi Márk

asszony-templom körül, majd ő volt az első, aki a harcok után misét mutatott be a falai között.

Márk atya maga is részt vett a harcokban?

— Nem fegyverrel, hanem kereszttel a kezében járt a harctérre — így is ábrázolja őt a bécsi kapucinus templom előtti szobra. Buda felszaba-